

ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล
เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ และเพื่อให้การกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และสอดคล้องกับนโยบายมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง การดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ และมาตรฐาน ข้อกำหนด กฎหมาย ข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้งานของนักวิจัยมีคุณภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดีจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหิดล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.)

“หัวหน้าโครงการ” หมายความว่า หัวหน้าโครงการที่ขอใช้สัตว์

ข้อ ๒ ผู้ใช้ ผู้ผลิตสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ จะต้องมิใช่ใบอนุญาตใช้ และหรือผลิตสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ที่ออกโดยสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ แล้วแต่กรณี อีกทั้งต้องเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะดำเนินการ และดำเนินการสถานที่ที่มีการจัดแจ้งตาม พระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๓ โครงการที่จะต้องยื่นเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๓.๑ เป็นโครงการที่ใช้สัตว์ตามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (เอกสารแนบท้าย)

๓.๒ เป็นโครงการที่ใช้ซากของสัตว์หรือตัวอย่างที่มาจากสัตว์ เช่น เลือด น้ำเหลือง สารคัดหลั่ง ปัสสาวะ อวัยวะ เนื้อเยื่อ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์ การรับตัวอย่างของสัตว์ต่อจากโครงการอื่น รวมไปถึงการผลิตเซลล์ไลน์จากสัตว์

๓.๓ เป็นโครงการที่เข้าพื้นที่สำรวจสัตว์ ตั้งกล้องถ่ายภาพสัตว์ การส่องสัตว์ การเก็บมูลของสัตว์ หรือ ตัวอย่างจากสัตว์ที่ทิ้งไว้ การสังเกตพฤติกรรมสัตว์ตามธรรมชาติหรือฟาร์มสัตว์อันจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตตามปกติของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ข้อ ๔ โครงการที่ไม่ต้องยื่นเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการ ได้แก่ โครงการที่ใช้ซากของสัตว์หรือตัวอย่างที่มาจากสัตว์ที่ได้มาจากการซื้อขายเชิงพาณิชย์ การได้มาของตัวอย่างเซลล์เพาะเลี้ยงที่ได้ทำการเก็บแช่แข็งไว้ และหรือจากโครงการก่อนหน้าที่ได้มีการตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว การใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อ ๕ กรณีดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในมหาวิทยาลัย ให้หัวหน้าโครงการเสนอโครงการต่อคณะกรรมการ ณ สถานที่ดำเนินการต่อสัตว์ หรือหากสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์ไม่มีคณะกรรมการต้นสังกัด ให้ติดต่อศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการส่วนกลางของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖ กรณีดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ณ สถานที่ดำเนินการภายนอกมหาวิทยาลัย ต้องพิจารณาดำเนินการดังนี้

๖.๑ กรณีหน่วยงานภายนอก มีคณะกรรมการหรือมีวิธีปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ให้หัวหน้าโครงการเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการ ณ สถานที่ที่ดำเนินการ โดยหัวหน้าโครงการต้องจัดทำเอกสารแจ้งคณะกรรมการต้นสังกัดเพื่อรับทราบ และส่งสำเนาเอกสารรับรองเมื่อได้รับการรับรองแล้ว

ทั้งนี้หากเป็นโครงการใหญ่ (Main Project) ที่มีโครงการย่อย (Subproject) หลายโครงการและมีการดำเนินการต่อสัตว์เพียงบางโครงการย่อย หัวหน้าโครงการย่อยต้องเป็นผู้จัดทำเอกสารแจ้งคณะกรรมการต้นสังกัดเพื่อรับทราบ

๖.๒ กรณีหน่วยงานภายนอก ไม่มีคณะกรรมการ เช่น การดำเนินการในฟาร์มของเกษตรกร ให้หัวหน้าโครงการเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการต้นสังกัดหรือคณะกรรมการส่วนกลางตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕

ข้อ ๗ เอกสารที่ใช้ในการยื่นเสนอขอรับการพิจารณาจริยธรรม ประกอบด้วย

๗.๑ แบบฟอร์มขอรับการพิจารณารับรองฉบับเต็ม (Full Protocol) ใช้ในกรณีที่มีการเลี้ยงและมีการดำเนินการต่อสัตว์ ณ สถานที่ดำเนินการ

๗.๒ แบบฟอร์มขอรับการพิจารณารับรองฉบับย่อ (Exemption Protocol) ใช้ในกรณีที่ไม่มี การเลี้ยงและดำเนินการต่อสัตว์ ณ สถานที่ดำเนินการ และหรือมีการจับสัตว์เพื่อเก็บตัวอย่างเพียงครั้งเดียว ณ แหล่งของสัตว์ ทั้งนี้ ต้องประเมินถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับตัวสัตว์เป็นประเด็นสำคัญ รวมไปถึงการใช้ซากหรือตัวอย่างของสัตว์ เช่น เลือด น้ำเหลือง สารคัดหลั่ง ปัสสาวะ อุจจาระ เนื้อเยื่อ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์ ต่อจากโครงการอื่น การเข้าพื้นที่ตั้งกล้องเพื่อถ่ายภาพ การส่องสัตว์ สังเกตพฤติกรรมสัตว์ที่มีการรบกวนบริเวณพื้นที่อยู่อาศัย หรือรังของสัตว์

ข้อ ๘ ผู้ใช้ ผู้ผลิตสัตว์จะต้องระบุข้อมูลในโครงการให้ครอบคลุมแผนงาน ขั้นตอนการดำเนินการต่อสัตว์ พร้อมทั้งเหตุผล ความจำเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ หรือความก้าวหน้าทางวิชาการ ข้อมูล หลักฐาน ที่แสดงว่าไม่มีวิธีอื่นที่เหมาะสมที่จะสามารถนำมาทดแทนการใช้สัตว์ได้

ข้อ ๙ การปรับเปลี่ยนโครงการ (Amendment) ภายหลังจากที่ได้รับการอนุมัติรับรองครั้งแรกจาก คณะกรรมการ หัวหน้าโครงการจะต้องแจ้งขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการก่อนการดำเนินการ

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการจะติดตามรายงานความก้าวหน้าโครงการทุก ๖ เดือนเพื่อรวบรวมก่อนจัดส่ง สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จำนวน ๒ ครั้งต่อปี ดังนี้

๑๐.๑ ครั้งที่ ๑ เดือนเมษายน รายงานความก้าวหน้าโครงการช่วงเดือนตุลาคม - มีนาคม

๑๐.๒ ครั้งที่ ๒ เดือนตุลาคม รายงานความก้าวหน้าโครงการช่วงเดือนเมษายน - กันยายน

ข้อ ๑๑ โครงการอาจได้รับการเข้าเยี่ยมสำรวจจากคณะกรรมการ ณ สถานที่ดำเนินการต่อสัตว์ ที่ได้แจ้งไว้ในโครงการ

ข้อ ๑๒ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการหัวหน้าโครงการต้องแจ้งปิดโครงการต่อคณะกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

พรบ.สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558 และรายการอนุบัญญัติ ตามที่กำหนดใน พรบ.สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558 ที่ประกาศใช้แล้ว		
ลำดับ	เรื่อง	วันที่ประกาศ
1	พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	13 มี.ค. 2558
2	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การประชุมคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	29 ธ.ค. 2558
3	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 21	24 มี.ค. 2559
4	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งสถานที่ดำเนินการ ตามมาตรา 25	24 มี.ค. 2559
5	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การปฏิบัติต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ก่อนเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ตามมาตรา 26	24 มี.ค. 2559
6	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการดำเนินการต่อสัตว์ ตามมาตรา 31	24 มี.ค. 2559
7	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการขาย เสนอขาย หรือ มีไว้เพื่อขายซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ประเภทสัตว์ทดลอง ตามมาตรา 32 (1)	24 มี.ค. 2559
8	ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง การแจ้งการขาย เสนอขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งสัตว์ทดลอง	24 มี.ค. 2559
9	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการนำเข้า สงออก นำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 32 (2)	24 มี.ค. 2559
10	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ข้อกำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	24 มี.ค. 2559
11	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณา วินิจฉัยเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 16	24 มี.ค. 2559
12	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการจรรยาบรรณ	28 มิ.ย. 2559
13	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.)	28 มิ.ย. 2559
14	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	13 ธ.ค. 2559
15	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	13 ธ.ค. 2559
16	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	13 ธ.ค. 2559
17	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง กำหนดประสบการณ์ของสัตวแพทย์ประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ	18 ม.ค. 2560
18	ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง กำหนดแบบแจ้งตามมาตรา ๒๕ แห่ง พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	16 ก.พ. 2560
19	ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง วิธีการและมาตรการรักษาความลับของเอกสารข้อมูลหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558	7 มี.ค. 2560
20	ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ว่าด้วยการออกหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุมาเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่	10 เม.ย. 2560
21	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ข้อกำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560	16 มิ.ย. 2560
22	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ พ.ศ. 2560	5 ม.ค. 2561

พรบ. สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558 และรายการอนุบัญญัติ ตามที่กำหนดใน พรบ. สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558 ที่ประกาศใช้แล้ว		
ลำดับ	เรื่อง	วันที่ประกาศ
23	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การจัดการกับซากของสัตว์ พ.ศ. 2560	5 ม.ค. 2561
24	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ พ.ศ. 2561	2 ก.ค. 2561
25	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	6 ส.ค. 2561
26	ระเบียบคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการเข้าไปในสถานที่ดำเนินการ การค้น ยึด หรืออายัด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี พ.ศ. 2562	23 ก.ย. 2562
27	ระเบียบคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2562	23 ก.ย. 2562
28	ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และรับรองมาตรฐานสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2563	11 มี.ค. 2564
29	กฎกระทรวงกำหนดที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ลักษณะของสถานที่ดำเนินการเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นของสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2564	8 ธ.ค. 2564
30	กฎกระทรวงกำหนดประเภทและชนิดของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2566	6 ก.ย. 2566
31	กฎกระทรวงกำหนดสิ่งมีชีวิตอื่นเป็นสัตว์ พ.ศ. 2566	6 ก.ย. 2566
32	กฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2566	6 ก.ย. 2566
33	กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการใช้และผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2566	6 ก.ย. 2566
34	กฎกระทรวงกำหนดงานที่ไม่เป็นงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2566	6 ก.ย. 2566

* ทั้งนี้สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของ สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สพสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

รายการอนุบัญญัติ ตามที่กำหนดใน พรบ. สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558 ที่ประกาศใช้แล้ว

